

УДК: 378.091.12.016:[81(=111):908]

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4\(22\)-1407-1414](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4(22)-1407-1414)

Ситник Ольга Іванівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання Факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 04053, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, <https://orcid.org/0000-0002-0908-0284>

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО АНГЛОМОВНИХ КРАЇН У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД

Анотація. Статтю присвячено актуальній проблемі підготовки майбутніх педагогів у змісті дисципліни «Лінгвокраїнознавство», зокрема: дослідженню міждисциплінарного підходу та спричинені ним переваги і ризики, що виникають у процесі вивчення зазначеного курсу. Автор робить спробу розкрити поняття міждисциплінарного підходу як способу взаємодії між різними науками та його роль у формуванні іншомовної лінгвокраїнознавчої компетенції здобувачів освіти. Досліджено основні підходи науковців до визначення змісту дефініції «міждисциплінарність». Автором акцентовано увагу на обґрунтуванні ефективності міждисциплінарного підходу у змісті дисципліни «Лінгвокраїнознавство» у процесі здійснення іншомовної підготовки майбутніх педагогів. Впродовж вивчення та дослідження наукової проблеми у статті запропоновано авторський варіант виокремлення з подальшим аналізом двох напрямів міждисциплінарного підходу в межах вивчення лінгвокраїнознавства англomовних країн, зокрема: лінгвістичним та культурологічним, що і є науковою новизною дослідження.

Таким чином, автором подано детальну характеристику запропонованих тематичних напрямів лінгвокраїнознавства, що доводить міждисциплінарні зв'язки лінгвокраїнознавства з іншими дисциплінами, а саме: лінгвістикою, мовознавством, історією, географією, біологією, мистецтвознавством, релігієзнавством, політичними та соціальними науками тощо. У науковій статті здійснено детальний аналіз змісту робочої навчальної програми дисципліни з цього курсу з наведенням конкретних прикладів тематичного характеру, що розкривають сутнісні характеристики міждисциплінарного підходу. Практичну значущість

нашого дослідження представлено у таблиці 1 «Аналіз основних напрямів міждисциплінарного підходу у змісті дисципліни «Лінгвокраїнознавство».

У висновках автором виокремлено переваги та ризики, спричинених міждисциплінарними зв'язками, характерними для лінгвокраїнознавства, як окремої дисципліни та окреслено їх роль у здійсненні підготовки майбутніх педагогів.

Ключові слова: лінгвокраїнознавство, англomовні країни, міждисциплінарність, міждисциплінарний підхід, підготовка майбутніх педагогів.

Sytnyk Olga Ivanivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Methodology, Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University Bulvarno-Kudriavska St., 18/2, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-0908-0284>

LINGUISTIC AND CULTURAL STUDIES OF ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES IN THE FUTURE TEACHERS' TRAINING: AN INTERDISCIPLINARY APPROACH

Abstract. The central purpose of this article is to highlight the nature, place and role of the interdisciplinary approach in teaching linguistic and cultural studies future teachers. The main attention is paid to the concept of interdisciplinary approach in linguistic and cultural studies, its features and components, which is discussed in details through the article. The author concentrates on the examination of scientific approaches to study the definition content of the interdisciplinary approach notion as a branch of science and its role in the future teachers' training and formation their foreign language communicative competence. The author focuses on substantiating the effectiveness of the interdisciplinary approach through linguistic and cultural studies contents in the process of students' foreign language training. In order to do so a general overview of interdisciplinary approach is presented. The nature of its role and positive influence is fully examined. The proprietary product of the research is the development of the author's version of the benefits and risks of interdisciplinary approach through linguistic and cultural studies key components with their further analysis, in particular: linguistic, cultural ones, which are a scientific novelty of the study. Thus, the author presents a detailed description of the proposed key components of linguistic and cultural studies course which shows the interdisciplinary

approach of this discipline with other sciences, such as linguistics, history, geography, education, science, culture and tourism. The scientific article provides a detailed content analysis of the included topics of the discipline in this course with specific extracts of thematic nature. In order to do so the author gives the examples of such topics as well as their full description according to the developed components. The practical significance of our study is presented in Table 1. In the conclusions, the author highlights the recommendations how to use benefits and avoid having risks caused by interdisciplinary approach in linguistic and cultural studies teaching this course.

Keywords: linguistic and cultural studies, English-speaking countries, interdisciplinary approach, interdisciplinarity, future teachers' training.

Постановка проблеми. У сучасних наукових парадигмах освіти іноземна мова розглядається крізь призму відображення культури свого народу, й відповідно до цього засвоєння іноземної мови охоплює оволодіння іншомовною культурою та ознайомлення з духовними цінностями народу-носія цієї культури.

Один із принципів лінгвокраїнознавства полягає в розумінні, тобто сприйнятті людиною, яка зросла в одній національній культурі, суттєвих фактів, норм і цінностей іншої національної культури, готовність до толерантного сприйняття соціальних і культурних відмінностей, шанобливого і дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

На нашу думку лінгвокраїнознавство варто розглядати як дисципліну з міждисциплінарним характером, що вивчає національно-культурний компонент мовного матеріалу і досліджує крізь призму культурної спадщини, мову, якою вивчається, з метою забезпечення практичного володіння цією мовою. Лінгвокраїнознавство включає в себе навчання мови та подає певні відомості про країну, де вона є засобом спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні науковці розглядають міждисциплінарний підхід як спосіб взаємодії між різними науковими галузями, що спонукає здобувачів освіти до якісного засвоєння матеріалу, що вивчається, завдяки поєднанню окремих наук у єдине ціле. Таким чином, поняття міждисциплінарності, його складові, характеристики та практичне застосування є об'єктом дослідження низки сучасних вітчизняних дослідників, зокрема: М. Дяченко-Богун, А. Колот, О. Линтвар, О.І. Ступницького та інших.

Мета статті. Метою дослідження є – розкриття сутнісних характеристик міждисциплінарного підходу до іншомовної підготовки

майбутніх педагогів в межах вивчення лінгвокраїнознавства англо-мовних країн.

Виклад основного матеріалу. Сучасні науковці розглядають міждисциплінарний підхід як спосіб взаємодії між різними науковими галузями, що спонукає здобувачів освіти до якісного засвоєння матеріалу, що вивчається, завдяки поєднанню окремих наук у єдине ціле.

Міждисциплінарний підхід в науці та освіті зростає в популярності, оскільки дозволяє сполучати знання з різних галузей і застосовувати їх у різних контекстах. Одним з головних факторів, що сприяє розвитку міждисциплінарності, є зростання складності проблем, які ставляться перед сучасною наукою і технологією. Розв'язання цих проблем вимагає залучення спеціалістів з різних галузей, а також використання різних методів і підходів [1].

Міждисциплінарність припускає два загальноприйнятні підходи:

– перший обумовлює взаємозв'язок двох і більше дисциплін із суміжною термінологією, системою дослідження, об'єктами цих досліджень, тим паче ця сукупність допомагає досконало вивчити проблему дослідження, створює широке поле для наукових проектів. При цьому система знань для підготовки майбутніх фахівців здобуває сучасний вигляд і сприяє вирішенню наукових проблем;

– другий дозволяє розширити галузі знань, які не можуть повноцінно досліджуватися вже існуючими науковими дисциплінами, оскільки перебувають на межі їх перетину. Міждисциплінарний підхід сприяє поглибленню знань за умови, коли предмет дослідження занадто складний, а сформульована наукова проблема масштабна для однієї конкретної дисципліни [2].

На думку О. Линтвар, лінгвокраїнознавство – це дисципліна з міждисциплінарним характером, яка вивчає національно-культурний компонент мовного матеріалу з метою забезпечення практичного володіння іноземною мовою. Лінгвокраїнознавство охоплює навчання мови та подає певні відомості про країну, де вона є засобом спілкування [3].

Застосування міждисциплінарного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів в межах вивчення лінгвокраїнознавства є важливим чинником формування їхньої професійної іншомовної компетентності. Таким чином, пропонуємо розглянути та проаналізувати сутність міждисциплінарного підходу крізь призму лінгвокраїнознавства та виокремити ним спричинені переваги і ризики, що виникають під час засвоєння зазначеної дисципліни у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Лінгвокраїнознавство є інтегративною дисципліною. Основною метою якого є ознайомлення з англомовними країнами світу, їх

основними характеристиками щодо географічного положення, клімату, державного та політичного устрою, культурою, традиціями, системою освіти та стилем життя; удосконалення практичної підготовки майбутнього педагога, його лінгвістичної та професійної компетенції, інтеграції у європейський освітній простір [4].

З метою дослідження міждисциплінарних зв'язків у навчальному курсі «Лінгвокраїнознавство» нами проаналізовано робочу навчальну програму з вищезазначеної дисципліни для спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» освітнього рівня першого (бакалаврського) Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Здійснений аналіз дозволяє стверджувати, що дисципліна «Лінгвокраїнознавство» містить комплекс міждисциплінарних зв'язків з низкою компонентів, які ми розділяємо за двома напрямками: лінгвістичним та культурологічним. До лінгвістичного напрямку відносимо теми, які ознайомлюють здобувачів освіти з сучасними мовними і мовленнєвими тенденціями, структурою мовлення, історією мови та її етапів формування, зокрема: офіційні мови, варіанти англійської мови, сленгові скорочення та історію мови. Культурологічний напрям охоплює низку дисциплін, зокрема історія, географія, освіта та наука, культура, туризм тощо, котрі, на нашу думку, завдяки міждисциплінарним зв'язкам надають повну характеристику культурних та соціальних особливостей народу, мову якого ми вивчаємо. Кожна представлена дисципліна, в свою чергу, поєднує в собі низку тем, котрі і є складовими лінгвокраїнознавства та створюють розгалужену структуру дисципліни, демонструючи міждисциплінарний підхід в усіх його вимірах. Пропонуємо деталізувати тематичний аспект кожної дисципліни, що підтримує міждисциплінарні зв'язки як один з одним так і окремо.

Отже, історія окрім основних історичних подій про країну, мова якої вивчається, охоплює інформацію про населення, державний устрій та його формування, політичні дії та релігію народу певної країни. В межах географії розглядаємо загальні факти, кліматичні особливості, рельєф та ландшафт, природні ресурси, тваринний та рослинний світ, економічний розвиток та великі міста країни. Систему освіти та її ланки, рівні та типи закладів освіти, вагомні наукові досягнення розглядаємо у блоці «Освіта та наука». Культура, на нашу думку, є найоб'ємнішою та найбільш розгалуженою частиною лінгвокраїнознавства, оскільки охоплює: свята, звичаї, традиції, національну кухню, мистецтво, літературу, музику, кіно та театр в країні / країнах, мова якої вивчається. Туризм як невід'ємна складова лінгвокраїнознавства

включає історичні пам'ятки, визначні місця, музеї, чудеса природи, заповідники та національні парки, відпочинок та його організацію.

Детальний аналіз міждисциплінарних зв'язків лінгвокраїнознавства за напрямками представлено у таблиці (Таблиця 1).

Таблиця 1

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО					
Лінгвістичний	Культурологічний				
Лінгвістика	Історія	Географія	Освіта та наука	Культура	Туризм
<ul style="list-style-type: none"> • Офіційні мови • Варіанти англійської мови • Сленгові скорочення • Історія мови • Географічні назви • Власні назви 	<ul style="list-style-type: none"> • Основні історичні події • Населення • Державний устрій • Політика • Релігія 	<ul style="list-style-type: none"> • Загальні факти • Клімат • Рельєф і ландшафт • Природні ресурси • Флора • Фауна • Економіка • Міста 	<ul style="list-style-type: none"> • Система освіти • Ланки освіти • Заклади освіти • Наукові відкриття 	<ul style="list-style-type: none"> • Свята • Звичаї • Традиції • Нац кухня • Мистецтво • Література • Музика • Кіно та театр 	<ul style="list-style-type: none"> • Історичні пам'ятки • Визначні місця • Музеї • Природні чудеса • Відпочинок • Заповідники

Здійснений нами аналіз доводить нашу думку про наявність міждисциплінарних зв'язків у лінгвокраїнознавстві як навчальній дисципліні та високу їх розгалуженість в межах кожного тематичного блоку. Варто зазначити, що високий рівень міждисциплінарності, яким характеризується лінгвокраїнознавство, формує низку переваг та ризиків, що виникають під час опанування досліджуваної дисципліни.

Під перевагами розглядаємо чинники, що створюють сприятливе середовище для вивчення матеріалу та стимулюють здобувачів освіти до якісного засвоєння та підвищення інтересу до дисципліни, в той час, коли, ризики охоплюють чинники, що перешкоджають процесу вивчення лінгвокраїнознавства, знижуючи зацікавленість слухачів.

На нашу думку, основними перевагами міждисциплінарності у лінгвокраїнознавстві є:

- підвищений рівень зацікавленості до вивчення курсу через тематичну розгалуженість лінгвокраїнознавства;
- легкість у засвоєнні матеріалу, компоненти якого складають основну інформацію з різноманітних дисциплін без заглиблення у ту чи іншу наукову галузь;
- практична спрямованість дисципліни з мінімальним вмістом теоретичної інформації;
- високий вміст країнознавчого матеріалу, туристичної тематики зокрема, що приваблює сучасного здобувача освіти та підвищує мотиваційний аспект навчання;

- тематична сучасність та інноваційність матеріалу, що пропонується до вивчення, у значній кількості охоплює інтереси та захоплення здобувачів освіти, орієнтуючись на їх власний життєвий досвід;

- застосування компаративного аналізу під час засвоєння інформації про країну, мова якої вивчається, з оперттям на ідентичні знання про рідну країну та пошуком спільних характеристик певного напрямку;

- створення можливості для кожного здобувача освіти проявити себе в тій тематичній галузі, що викликає найбільший інтерес з власного життєвого досвіду;

- застосування проектної діяльності у процесі вивчення курсу, що дозволяє її тематична розгалуженість, та уможливорює підвищення зацікавленості здобувачів освіти до здійснення самостійних наукових досліджень у межах лінгвокраїнознавства.

Не зважаючи на велику кількість виокремлених нами переваг, варто детально дослідити ризики, які можуть виникати під час вивчення дисципліни лінгвокраїнознавства, якщо нехтувати значущою роллю міждисциплінарного підходу та врахуванням його специфіки. Отож, до ризиків, спричинених міждисциплінарністю відносимо:

- зниження мотивації до дисципліни у здобувачів освіти під час її опанування через перенасиченість тематичної складової лінгвокраїнознавства;

- виникнення труднощів у засвоєнні низки різноманітних тем у межах вивчення одного модуля, зокрема: основні історичні події, політичний устрій країни, особливості системи освіти;

- збільшення навчального навантаження для здобувача освіти через одночасне засвоєння інформації лінгвістичного та країнознавчого матеріалу.

Висновки. Таким чином, міждисциплінарність у лінгвокраїнознавстві формує низку позитивних чинників, які підвищують мотивацію здобувачів освіти та дозволяють отримати як фонові так і деталізовані знання з різних наукових галузей, які поєднані в єдине ціле в межах лінгвокраїнознавства, оскільки характеризують певну країну за різними показниками.

Звісно, з будь-якими перевагами існують певні ризики, уникнення яких залежить від рівня майстерності викладача, вмотивованості здобувачів освіти та особливостей організації навчального процесу. Але, на нашу думку, основними пріоритетами міждисциплінарного підходу у лінгвокраїнознавстві є низка переваг, зазначених вище, які створюють сприятливі умови для якісного засвоєння матеріалу, підсилюючи іншомовну підготовку майбутніх педагогів.

Література:

1. Дяченко-Богун М. Міждисциплінарність як інноваційний підхід при викладанні природничих наук / М. Дяченко-Богун, Л. Гомля, Т. Шкура, В. Рокотянська, О. Орловський // Витоки педагогічної майстерності. – 2023. – №32 – С. 100-106. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2023.32.292646>
2. Ступницький О.І., Міждисциплінарний підхід до формування універсальних компетенцій у процесі вивчення дисциплін освітньої програми «Міжнародний бізнес» / О.І. Ступницький, О.А. Приятельчук // Економіка та суспільство – 2021. – № 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-47>
3. Линтвар О.М. Лінгвокраїнознавство як необхідна освітня компонента підготовки майбутніх перекладачів / О.М. Линтвар // Актуальні питання іноземної філології. – 2022. – № 16. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика» С. 122-127. DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-18>
4. Ситник О.І. «Лінгвокраїнознавство»: робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) освітнього рівня. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2023.

References:

1. Diachenko-Bohun M., Homlia L., Shkura T., Rokotianska V., Orlovskiy O. (2023) Mizhdystsyplinarnist yak innovatsiinyi pidkhid pry vykladanni pryrodnychkh nauk [Interdisciplinarity as an Innovative Approach to Teaching Natural Sciences]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti*, 32, 100-106. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2023.32.292646>
2. Stupnytskyi O.I., Pryiatelchuk O.A. (2021) Mizhdystsyplinarnyi pidkhid do formuvannia universalnykh kompetentsii u protsesi vyvchennia dystsyplin osvitnoi prohramy «Mizhnarodnyi biznes» [Interdisciplinary approach in professional training in the process of learning a course “International business”]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 25, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-47>
3. Lyntvar O.M. (2021) Linhvokrainoznavstvo yak neobkhidna osvitnia komponenta pidhotovky maibutnix perekladachiv [Linguocountry Studies as a necessary educational component of the training of future translators]. *Current Issues of Foreign Philology*, 16, 122-127, DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-18>
4. Sytnyk O.I. (2023) “Linhvokrainoznavstvo”: robocha prohrama navchalnoi dystsypliny dlia studentiv spetsialnosti 013 “Pochatkova osvita” pershoho (bakalavrskoho) osvitnoho rivnia [Linguistic and Cultural Studies. Curriculum program of the discipline for students majoring in 013 “Primary Education” of the first (bachelor’s) educational level].